

UN LLIBRE D'ALBARANS D'INCA (1589-1644)

PEP BARCELÓ ADROVER

La història dels nostres pobles es pot conèixer a través de distintes fonts, posant en primer lloc les cròniques escrites pels -podríem dir- professionals de cada època, la tradició oral, els monuments, els llibres de comptes, tant oficials com particulars, i entre d'altres manuscrits, els llibres d'albarans.

El *Diccionari català-valencià-balear*, a la primera definició de la paraula *albarà*, ens diu el següent: “Cèdula. Paper escrit acreditatiu d'un fet o ordenador del que cal fer.”

Així doncs, un llibre d'albarans pot tenir distintes aplicacions: si es tracta de recollir documentació sobre un tema particular com per exemple de censals d'un terratinent, de les despeses d'una construcció o compres i vendes d'un botiguer.

En canvi tractant-se, com és el cas que ens ocupa, d'un llibre d'albarans del Consell o jurats de la vila, els temes poden ser i són completament variats, com també ho eren les activitats dels jurats i el clavari prenia nota de tot quant passava per les seves mans o li era comunicat per algun dels jurats, i es constituïa així el llibre d'albarans; una mena de miscel·lània que ens parla des del pagament del sou al mestre d'escola del puig de Sta. Magdalena fins a la fabricació d'una custòdia per a l'església passant, entre altres temes, per l'empenyorament d'uns muls a un veí que no havia pagat el que devia, la compra de llenya per fer les imatges dels sants Abdon i Senén o les despeses per vestir un prevere mort en exercici del seu ministeri.

També podem observar que gairebé tots els pagaments que es feien des de la Universitat o del Consell dels Jurats de la vila, sempre era mitjançant “pòlissa en taula” a favor d'un dels jurats, que no era sempre el clavari, sinó algun dels altres, el qual es comprometia a pagar la quantitat indicada en cada moment. Era una manera més de poder controlar què es feia amb els doblers, ja que intervenien diverses persones en cada operació o transacció econòmica, a vegades fins i tot amb testimonis.

El manuscrit que ens ocupa¹ recull una col·lecció de documents de fets més o menys rellevants de la vila d'Inca durant el període de 1589 a 1644, és a dir cinquanta-sis anys, amb dades algunes fins ara inèdites i d'altres que confirmen o amplien les notícies que en teníem a través d'altres fonts i que anirem comentant.

Descripció del document:

Llibre manuscrit que consta de 52 folis, entre ells 8 solts, amb un format de 303 x 212 mm. De paper de tinta, fet a mà, fent constar que els papers solts tenen un format diferent de aproximadament 150 x 120 mm. Molt ben conservat llevat de la tapa anterior, que està tallada en sentit horitzontal per mor de la contracció de la pell, possiblement no acabada de "curar" abans de la seva utilització. Tapes de pergamí.

Portada:

Llibre de Alberans (lletra gòtica)

Més avall amb lletra cursiva molt posterior hi ha la següent inscripció:

"Llibre aont estan varias polisas y recibos y entre ells una de que los honorables Jurats compraren pedra de Muro per los escalons de la torre, y un recibo de la Creu de la vera Creu y altre de la Custodia de la Parroquial Igl^a de Inca."

Criteri de transcripció i comentaris:

Hem respectat la grafia de l'original; hem afegit únicament els signes de puntuació que poguessin fer més intel·ligible el document i hem posat en majúscula els noms propis i paraules que així corresponia.

Quant als comentaris, els posam en cursiva i a continuació la transcripció del text. En el cas que hi hagi diversos documents sobre el mateix tema, ho simplificarem per evitar repeticions innecessàries.

Com és lògic, al llibre les notes dels albarans estan per ordre cronològic; dins aquest mateix ordre i per a més claredat, sempre que és possible, les posam per temes.

Contingut:

La vila d'Inca paga una pensió anual d'11 sous i 6 diners a l'Hospital General, els pagaments es fan per anys vençuts i en aquest cas molt endarrerits. Aquestes pensions consten com a pagades durant tot el temps comprès entre 1590 i 1620.

1597, setembre 10.

Jo Miquel Planas, òlim procurador del Hospital General he rabut dels Magnífichs Jurats² de la villa de Incha I £ XIII § VI y són per tres pensions de XI § 6 fa dita villa al Hospital General asó és, per lo any 1590 y lo any 1591, lo any 1592 y dita cantitat he rabuda de Miquel Galli, òlim clavari y per pòlisa dels dits Jurats com ja'n tinga altra albarà en lo libra de la sua clavaría.

Dat a 10 de setembra 1597, fet ut supra.....I £ XIII § 6.

1 Aquest llibre forma part d'una col·lecció particular, els propietaris de la qual ens han assegurat que l'entregarien a l'Arxiu Diocesà de Mallorca per a la seva custòdia.

2 Jurat: cadascun dels membres de les antigues universitats o consells municipals.

1600, juny 20.

Jo Nadall Vallespir holim procurador del Spital General comfesa auer rabut dell honorable Jaume Gelli, clauari de la villa de Inca, trente y quatra sous y sis, dich 1 £ 14 § 6 y dich són per tres pensions de honze sous y sis fa de sens dite villa al Espital General y dite pague és a compliment del any 1593 y 1594 y 1595.

Fet a 20 de juny any 1600. Dich.....1 £ 14 § 6.

1621, gener 25.

Jo Joan Vila y Riu, prevere y present curador de lo Ospital Ganeral he rabut dels Magnífichs Jurants de la Vila de Incha trenta quatra sous y sis, dich 1 £ 14 § 6 per tres pansions de onsa sous y sis fa dita Vila ha lo Espital, hasó és, per l'any 1618 y per 1619 y per 1620. Ho lo més ver he rebut de pòllisa lo dia present de dita cantitat.

Fet a 25 de janer 1621. Dich.....1 £ 14 § 6

El donat de l'Hospital mestre Domingo Ferrer, i abans son pare, eren els encarregats de tocar les hores, tallar el pa beneït i fer l'acpta de la Verge Maria. Els jurats de la vila li paguen tot quant li devien tant a ell com al seu pare.

1614, maig 25.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Incha, fas testimoni com mestre Domingo Ferrer, donat³ del hospital ha rebut sinquante sous a compliment de 5 £ 10 § dels honorables Jurats y són a compliment de tot lo temps és stat donat del hospital, picant les hores, tallar lo pa beneït y acaptar les llànties de Verge Maria.

Axí ell és satisfet, com encare per lo temps da són pare, de tal manera que fins al die present estan iguals.

Fet al 25 de maig 1614..... 2 £ 10 §.

La vila d'Inca mitjançant els jurats es feia càrrec de les despeses del culte. Així trobam el pagament del benefici de l'orgue de l'església parroquial, del qual aleshores era beneficiat Mn. Miquel Cantallops. En aquesta primera partida també hi estan compreses dues lliures per pagar Bartomeu Bertran, qui se'n cuidava de manxar dit orgue.

1599, juliol 21.

Jo Michel Cantallops, binificiat en la parroquial església d'Incha del binifici del orga he rabut del honorable Falip Garau, pagant per Pera Bischerra, clauari de dita vila, vint y quattras liuras, dic 24 £§ y són so és: quinsa liures per la pansió pasada de tantes na fa la Uniuersitat de dita Vila y 8 £§ liures per lo present any y duas liu(res) haueu pagades a Bartomeu Bartran per lo manxar, que ditas pertidas fan ditas 24 £§ per la qual cantitat aueu pagada per pòlisa dits honorables Jurats.⁴ Y per la uaritat fas lo present vull qua contam a 17 de juny 1600.

A l'any següent l'encarregat de fer anar l'orgue fou en Tomàs Serra, qui rebé la mateixa quantitat acordada amb anterioritat.

³ Donat: religiós no profés, dedicat al servei d'una comunitat, convent, santuari, etc., per a complir els encàrrecs dels religiosos, captar per ells, etc.

⁴ Resulta evident que va cobrar una lliura menys, ja que les partides que anomena sumen 25 lliures.

1600, gener 18.

Jo Guillem Ceruera, preuere, fas fe con Thomàs Serra, fedrí, ha rebuts dels honorables Jurats quaranta sous, dich 2 £§ y són per tant li fan cascun any de ajuda per lo menjar dels horguens. Y dita cantitat ha rebuda per pòlisa li an feta lo die present dirigida a Pere Bisquerra, clauari.

Fet als 18 de gener 1600..... 2 £§.

En aquesta ocasió el beneficiat Miquel Cantallops cobrà únicament la seva part del benefici de l'orgue, ja que el qui manxava, Tomàs Serra, ja rebia la seva directament dels jurats.

1600, desembre 6.

Jo Michel Cantallops, binificiat en la uila de Incha o més ver en dita església del binifici del orga he rabut de lo honorabla Michel Planes clauari de la present vila de Incha per pòlisa dels honorables Jurats quinsa lliures, dich 15 £§ y són per tantas na fa la nauersitat de dita vila an el meu binifici del orga en dos pertides so és a Nadal 7 £ 10 § i altres sed lliures y X § a la festa de St. Joan de Juny i és dita cantitat a compliment per las més propasades diades.

Fet a 6 de desembra any 1600.....15 £§.

Nova disposició: la partida de XV lliures anuals destinades al benefici de l'orgue es divideixen en dues partides de 7 lliures 10 sous cada una, per Nadal i per St. Joan de juny, però el beneficiat Miquel Cantallops les cobrà amb una partida al cap de tres anys.

1603, abril 9.

Jo Michel Cantallops binificiat en la parroquial isglésia de Incha del binifici del orga confesse auer rebut del honorable Jurat Marquès, clauari lo present any de la present uila trenta set lliures y mitge dich 37 £ 10 § y són per aquellas sinch pancions de set lliures y mitge sensals fa dita uila an el binifici que jo posseych, las quals fan de aqueste manera, ço és 7 £ 10 § an les festes de Nadal y las altres 7 £ 10 § an la festa de St. Joan de juny.

Y dita cantitat és a compliment per tot lo que m'és degut inclusive.

Y aquelles me paguen ab pòlise a mi lo die present.

Fet a nou de abril any 1603. ....37 £ 10 §.

Aquest any, darrer en què consta el seu benefici, el dit Cantallops fou pagat el mateix any. No consta que s'hagi pagat a algú per a manxar.

1604, maig 19.

Jo Michel Cantallops, binificiat en la parroquial isglésia de Incha del binifici del orga tinch rebudes quize lliures per pòlise del Mag^{chs}. Jurats lo present die de vuy, ço sed lliures y deu sous caygudes lo die de St. Juan de Juny i sed lliures i deu sous caygudes al die de Nadal per tants me'n fan de sens las sobredites diades an el meu binifici dit del orga i són a compliment per las propasades diades.

Fet a 19 de maig any 1604.....15 £ §.

El prevere i beneficiat de l'orgue rep l'import del seu benefici amb tres anys d'endarreriment.

1609, octubre 19.

Yo Michel Cantallops, prevere y binificiat en le parrochial de Incha tinch rebut dels honorabbles jurats de la present vila quarante y sinch liuras, dich 45 £§ y són a compliment de quinze lliures cens ma fa la vila de Incha per lo binifici del horga en dos termes del any.

Y dita quantitat he rebude per vie de taule axcepta vint sous que he rebut contans.

Fet a 19 de octubre 1609.....45 £§.

Per la mateixa quantitat acordada de 15 lliures anuals en dues parts, trobam un nou beneficiat per a l'orgue, el prevere Miquel Coc. Observam, emperò, que hi ha deu anys sense haver trobat partides consemblants dedicades a aquesta activitat tan important per als serveis religiosos.

1620, octubre 8.

Jo Miquel Coch, prevere y beneficiat tinc rebut dels honorabbles Jurats per pòllisa set liures y mitge, dic 7 £ 10 § y són de nombre de quinse liures fa la villa de Incha an el benefici del orga ab dos partides, so és, set y mitge al dia de Sanct Joan y las alres lo dia de Nadal. Y són ditas 7 £ 10 § per la pensió més propassada da Sanct Joan.

Fet a 8 de octubre 1620. Dic.....7 £ 10 §.

1621, març 5.

Jo dit Coch tinc rebut dels sobre dits Jurats ab pòllisa set liures y mitge, dic 7 £ 10 § y són a compliment per la demunt dita rehó per lo any 1621.

Fet als 5 de mars 1621.....7 £ 10 §.⁵

Les imatges dels sants Abdon i Senén són encarregades al escultor Joan Antoni Bonet, el qual rep cinc lliures per comprar la fusta. Aquesta partida ens permet saber la data d'inici de les dites escultures. Un any després li entreguen 15 lliures per a l'adquisició d'or i joies per al seu ornament.

1599, desembre 4.

Jho, Juan Antony Bonet asculitor he rabut dell senor Gabriell Galli, hobrer⁶ da Sant Abdon i Sant Senén da la Villa d'Incha sinch liuras, dich 5 £§ i són per lo lanam⁷ e comprat per fer ditas figuras per dita villa da Incha i per pagar an varitat fes lo prasant albarà vuy qua contam a 4 da Dasembra 1599. ....5 £§.

Per conta pe lo qua manaran (a) Juan Anthony Bonet, asculitor⁸.

5 Pel que es desprèn dels documents dit prevere Miquel Coch tenia el benefici de l'orgue per la quantitat de 15 lliures cada any en dues partides. Fins ara només hem trobat documents de cobrament de la meitat de dita quantitat anual.

6 Obrer: cadascun dels qui tenen al seu càrrec l'administració de l'obra d'una església, confraria o altra institució religiosa o benèfica.

7 Lanam: llenyam, fusta per obrar. Es va emprar la més valuosa que hi havia: banús.

8 Aquesta partida confirma allò indicat al volum dedicat a la III Exposició d'Art Sacre Els sant a l'art d'Inca, pàg. 42. Inca: 2001.

1600, febrer 17.

Jo Jaume Galí, mestre, he rabut dalls honorables Jurats quinsa liuras, dich 15 £§ per or y collas⁹ per las figuras de St. Abdon y St. Cennén. Y jo dit Galí rab per Joan Antoni Bonet, himaginayra. Y asó per pòlisa m'an fete lo dia present dirigide a Pere Biscerra, clauari.

Fet a 17 de febrer any 1600..... XV £§.

S'acorda manar fer una Vera Creu de plata del mateix pes, alçària i forma que la del monestir de St. Jeroni de Ciutat. Argenter: Lluc Marçà. Sebastià Llodrà, argenter i prohóm de la vila donà fe de la feina feta. Els jurats d'Inca, tal com estava acordat, aportaren les joies i a més pagaren al dit Lluc Marçà la quantitat total de 123 lliures en doblers i 26 lliures 4 sous i 4 diners en or i plata.

1614, octubre 7.

Nosaltres debaix scrits Andreu Gali vn dels Jurats de la Vilda de Incha, tenim poder del consell celebrat en dita Vila y dels altres Jurats mos companyons de vna part y Luch Marça, argenter, de part altra, som de pacte que jo dit Marça hage de fer per la Iglésia Major de dita Vila vna creu de plata per la Vera Creu, del mateix pes y statura, forma y trassa que és la creu he feta per lo monastir de St. Hieronim de la present Ciutat y deurada de la mateixa manera que stà la de St. Hieronym y ab la matexa padreria que és en aquella y baix se ha de pintar las armas de la dita Vila la qual he de donar feta y acabada per la darrera semmana de Carnestoltas primer vinent.

Y en cas que no la don feta per dit temps se defalcarà de las mias mans y treballs desfents.¹⁰ Y per las dits mans y treballs me an de donar per pacte vuytanta vuyt liures moneda de Mallorques y per pacte los Jurats de dita Vila me han de donar tota la plata que tindran y aquella se tornarà ab la mateixa creu, pes per pes.

Y si per ventura jo dit Marça posare més plata en dita creu de la que rebré fins al pes de la Creu de St. Hieronym ma pagaran aquella a raó de XXIII § la onze.¹¹

Y los dits Jurats me han de donar la plata que tindran ab vna o molts partidas per de aquí las festas de Nadal primer vinent y acabada la creu me han també de donar lo or que serà manester per deurar aquella, entenent-se lo del pes poca cosa més poca manco, del qual starem a dret vn al altre. Y las mans y treballs se me han de pagar ço és lo die que deré la creu feta 50 £§ y lo demás a compliment per las festas de Pasqua de Resurrectio també primer vinent.

Y també és cert que la pedraria hi haurà manester las han de pagar dits Jurats.

Y per ser axí la veritat firmam la present scriptura de nostras mans vuy a 7 de octubre 1614. Andreu Gali, Luch Marça, argenter, més e rabut yo dit Marça dal dit Yurat Gali dos galsas¹² ab sas patanas y una creu dos cadanetas, tot da plata, lo qual a pesat net 93 u. y ½ milares.¹³

Fet ut supra.

Sebastià Llodrà, argenter, un dels promns.¹⁴

9 Collars.

10 És a dir, que se li descomptarà la feina no feta a la data estipulada.

11 Unça: la dotzena part d'una lliura (400 grams). És a dir que una unça equival a 33,33 grams.

12 Galsas: calze, copa sagrada d'or o argent que serveix en la missa per posar el vi que s'ha de consagrar.

13 Millarès: nom de la moneda d'argent de més valor que encunyaven els emperadors d'Orient en l'edat mitjana i que en el sistema monetari romà bizantí equivalia a la mil·lèsima part d'una lliura d'or. A la seca de Montpeller Jaume I d'Aragó en féu encunyar. A Barcelona quatre diners feien un millarès.

14 Prohom: home respectable, digne d'especial consideració.

1614, novembre 15.

A 15 de N° 1614 té Luch Marsa 40 £§ a bon comte per la creu (que) fa.

Més, a 10 de desembre 1614 té 10 £§ per dita rahó, les quals dos pertides li he donades jo Andreu Galí y feu-ma albarans los quals he donats an el clauari.

1615, març

Més a ...¹⁵ de mars 1615 li ha donat Bartomeu Marquès de Nicollau, fisch de clauari 40 £§ a dit Marsa per dite rehó y té albarà.

1615, març 29.

Més a 29 de mars 1615 li ha donat dit Marquès a dit Marsà per dita raho 33 £§ y té albarà.

1615, març 31.

Pesan los trosos de argent 3 unzes que doní, valan de argent.....4 £ 4 §

Val lo or dal reliciari uel.....3 £ 18 §

Sebastià Llodrà, Pesador.....20 £ 2 §¹⁶

Més e rabut yo Luch Marça, arganter, lo susdamunt dit a bon comta per lo que'm dau(e)n da la Creu.

Fet a 31 da mars da 1615.....20 £ 2 §.

1615, maig 20.

Jo debax scrit Luc Marça, argenter, ab la present scriptura de mà mia firmada y de agena scrita, dich star en veritat que he rebut del honorable Barthomeu Marquès, lochtinent de clavari de la Vila de Incha, pagant per los Jurats de dita Vila trenta nou liures dos sous y quatre diners, dich 39 £ 2 § IV y són a compliment del cost mans y bestretas de una creu de plata he feta per la Iglesia Major de la Vila, la qual ja tenen rabuda y és stada del valor de doscentas vuytanta tres liures setze sous y deu diners.

Com la demés quantitat me hagen pagat ab partidas, de que ja tinch fets albarans, en lo qual cost se ha hagut rahó de noranta sis onses deu milleresos y mix de plata que los Jurats me han donat al encontra a rahó 24 § la unsa, que foren dos galsers, vna creu, dos canadellas y altres trossets de argent y més se ha hagut rahó del or me donaren de vna Custodieta hont tenien la Vera Creu, que fonch de valor de V £ XVIII §, la qual creu me donaren a fer ab scriptura de Concòrdia de 7 de octubre 1614.

Y per ser axí la veritat fas lo present albarà vuy als 20 de maig 1615.

Dich.....39 £ 2 § 4.

Es mana fer una custòdia d'argent. El pagament es féu amb doblers i amb argent. Hem de fer notar que no consta que els argenters rebessin en cap moment els doblers "en pòlissa".

¹⁵ En blanc a l'original.

¹⁶ Resulta evident que la suma és errònia, ja que hauria de dir 8 £ i 2 §, errada que a la vegada accepta l'argenter com a bona.

1622, maig 7.

Jo debax scrit confés aver rebudes tresentas y sinc lliures y quinse sous, dic 305 £ 15 § ab diversas partidas compreses 62 onses de argent dels onorables Miquel Visens y Miquel Arníol, de la Vila de Inca lo present any Jurats, per ocasió de una custòdia de argent sensa peu la qual he feta per la Isglasia parroquial da dita vila.

Y som content y pagat tant pere lo argent com ancara per las mans que se an assignat, so és Joan Sastra y Gregori Jener, sobraposats dels argenters juntament ab los promens.

Y dita custòdia tenan los dits Jurats, la qual pesa sent sinquanta y dos onsas y vn quart. Y per asar axí fas lo prasent albarà per clarísia da tots.

Fet als 7 da maig 1622.....305 £ 15 §.

(signat) Luch Marça, arganter.

Es fan adobar els llibres de la parròquia i al mateix temps el llibreter Antoni Morlà comprà cinc llibres per al cor de dita església.

1599, desembre 16.

Jo Antoni Morlà llibreter he rebut dels Jurats de la vila de Incha y per mans del Rd. M^o Ffrancesch Català, teòleg, setze lliures, dich 16 £§ y són per los adops y per dur sinch llibres de chor de la Iglésia parrochial de la vila de Incha, de la qual cantitat ja tinc-li fet albarà al dit m^o Ff. Català.

Fet a 16 de desembre 1599.....XVI £§.

Continuen les reparacions dels llibres religiosos de la parròquia, en aquest cas són els missals, i no s'han hagut de donar a adobar al mateix llibreter.

1600, abril 18.

Jo Magí Mulet he rebut dels honorables Jurats trenta sous, dich 1 £ 10 § y són a bon compte per los adops dels missals vells de nostre yglésia me an donats a reparar. Y dita cantitat he rebut ab pòlice me an feta lo dia present dirigide a Pere Bisquerra, clauari.

Fet a 18 de abril any 1600..... 1 £ 10 §.

S'adoben els vidres de l'església i el rellotge. El mateix dia compren un encenser.

1600, gener 18.

Jo Ffrancesch Serra fas testimoni com mestra Llorens Morro ha rebut dels honorables Jurats sinc lliuras y són per los adops dels vitres de la iglesia y del ralotge. Y dita quantitat ha rebut per pòlissa li an feta lo dia present dirigida a Pera Bisquerra, clauari.

Fet 18 de janer 1600.....5 £§.

1600, gener 18.

Yo Sebestià Cantelops fas testimoni com los Reuerens pares de S. Ffrancesch de nostre Vile an rebut dels honorabbles Jurats deu liures, dich 10 £§ y són per ajuda de un ansanser li feu lo Consel lo diume(nge) propesat. Y dite cantitat han rebuda per pòlise los han fete lo die present dirigida a Pere Biscera, clavari.

Fet a 18 de janer 1600.....10 £§.

Seguint el mateix criteri, paguen als religiosos franciscans, concretament a fra Onofre Ferragut, quaranta lliures per haver predicat els sermons de Quaresma i d'advent a la vila.

1600, abril 6.

Yo frare Honofre Ferragut del orde de St. Domingo he rebut dels Magnífichs señors Jurats de la vila de Incha quaranta lliures, dic 40 £§ y són per la caritat de la Quaresma contínua y Aduent he predicat en dita vila lo present any de 1600. Y dita cantitat tinc rebuda per pòlica me han dirigida al honorable Pere Bisquerra clauari lo any present.

Fet a 6 de abril 1600. Dic.....XXXX £§.

Fan arreglar els escalons de la torre amb pedra de Muro.

1600, abril 20.

Jo Jaume Gual, mestre, fas fe com lo honorable en Gaspar Reus ha rabut dels honorables Jurats tres lliures y quinze sous, dich 3 £ 15 § y són per set volsós¹⁷ de pedra de Muro, los quals li an pressos per escalons del caragol de la torre. Y dita cantitat ha rabut per pòlisa li an feta lo die present dirigida a Pera Bisquera, clauari.

Fet a 20 de abril any 1600 .....3 £ 15 §.

Per les festes del Corpus es feia una despesa extraordinària de llums, amb ciris i cera que adquirien a diversos apotecaris de la vila. Trobam partides més petites corresponents únicament a la cera de dita festa, a altres hi està compresa tota la cera utilitzada durant l'any. A Jaume Casesnoves:

1600, juny 4.

Jo Jaume Cassasnouas, apotecari, tinch rebut dels senyer en Falip Garau Loch(tinent) de clauari per mestra Pera Bisquera vuytanta liures, dich LXXX £§ y l'on les me pague per le luminària¹⁸ del Corpus he feta per nostre Villa en l'any 1599. Y dita pague costa per albarà de menament firmat per los honorables Jurats.

Fet a IIII de Juñy 1600.....LXXX £§.

A Josep Pasqual:

¹⁷ Volsós: superfície corbada d'una pedra d'arc o de volta.

¹⁸ A l'any hi havia dues festivitats religioses durant les quals es feia una despesa considerable de cera: el dia del Corpus i el Divendres Sant.

1603, juliol 15.

Jo Joseph Pesquall apotecari rebí dels honorables Jurats del any pesat en virtud de dos pòlises setanta y vuit liures vuit sous y nou dines. Dich 78 £ 8 § 9 dines y són a bon conte de la cera me deu la vila de Incha y las ditas dos pòlises la vna és feta a 20 de abril 1603 y la altre pòlise és feta a 17 de maig 1603.

Fet a 15 de juliol 1603.....78 £ 8 § 9 din.

O més ver, rebí dita quantitat del honorable en Johan Merches, clauari y ditas dos pòlises en ditas diades a calenda des present suma de las ditas setanta y vuit liures vuit sous y nou dines. Fet ut supra.

A Josep Pasqual per mitjà de pòlisses a nom d'Antoni Reura, també apotecari.

1606, octubre 26.

Jo dit Joseph Pesquall apotecari e rebut dels honorables Jurats de la present vila de Incha quoranta dos liures y sis sous, dic 42 £ 6 §. Fou en dies pessats per pòlissa dirigida a M^o Anthoni Reura, apotecari, de tranta liures 6 (§) y altre pòlisse dirigide a dit Reure lo die present de XII £ VI § las quals dos pòlisses tot en una suma són las ditas quaranta y duas liures y sis sous. Y dic són a compliment de totes y qualsuol sera agen pressa dels Jurats de me casse per dita Vniuersitat fins lo dia present.

A Antoni Reura:

1607, juny 1.

Jo Antoni Reura apotecari he rabut dels Mag^{chs}. Jurats de la vila de Incha per pòlças sent i quinze liures vuit sous i quatre i són a compliment de tota i qualçevol cera aian presa de la mia botiga per compta de dita Vila axí per la illuminària del Corpus com et àlies fins lo present dia de vull.

Fet al primer de juni 1607.....CXV £ VIII § IIII.

1608, juny 17.

Jo Anthoni Reura apotecari he rabut per pòlças dels honorables Jurats de la present Vila Cent liures, dich 100 £§ a compliment de tota la cera an presa de la mia botiga fins lo present die que comtam a 17 de juíy 1608.

Dich..... 100 £§.

A Josep Pasqual, únicament consta un pagament a compte. Es pot comprovar veient que de la seva botiga es va emprar la cera no només del Corpus sinó de tot l'any i, com s'indica, d'altres anys passats.

1610, març 14.

Jo Joseph Pesquall apotecari e rebut per via de pòlissa dirigida a Barthomeu Company, clauari lo any corrent, feta per los honorables Jurats el present any, deu liures, dic X £§ y són a compta de tota la cera me devia la Vila de Incha axí per la luminària com per ciris, sera anuals del Corpus y per los ciris per los que diasches¹⁹ los anys pesats y lo present any. Y axí som pegat a compliment fins lo present dia. Fet a 14 de marts 1610 y la pòlisa és feta en dita diade.

Fet ut supra.....10 £ §.

Amb aquesta partida en Josep Pasqual percep la despesa que havia quedat pendent l'any anterior.

1611, gener 20.

Jo Joseph Pesquall apottechari e rebut dels honorables Jurats de la present vila sent setanta y sinc liures y deu sous. Dic 170 £ 10 § y dita cantitat an pagada ab tres pòlises dirigides a M^o Anthoni Perelló, clauari y comprés tretze liures rebí de Barthomeu Lompard, òlim clauari y dita cantitat és a compliment de dita luminària de lo any 1610 inclusive.

Fet a 20 de Janer 1611.....175 £ 10 §.²⁰

A Antoni Reura.

1613, juliol 23.

A 23 de juliol 1613 he rabut jo Antoni Reura, appotechari, dels Magnífichs Jurats per pòlça dirigida al Sr. Nadal Vallespir, clauari, sasanta i vuit liures i deuit sous, dich 68 £ 18 § i són a compliment de tota la cera he feta fins lo dia de vuy.

Fet ut supra..... 68 £ 8 §.

A Josep Pasqual.

1618, juliol 29.

Jo Ioseph Pesqual, apotechari, he rebut dels honorables Jurats de la present vila de Incha sinquanta y nou liuras nou sous, dich 59 £ 9 § ab pòlisa dirigida a Johan Marchès, clauari, feta lo dia present y és a compliment de tote la cera he feta per la Vniversitat de la present Vila fins lo dia de Sincogisma²¹ propessat, que contarem a 3 de Juny.

Fet a 29 de Julioll 1618.....59 £ 9 §.

El 1596 és contractat el mestre d'escola Antoni Sot per dur el col·legi del puig de Santa Magdalena per un preu inicial de deu lliures cada any. Com era costum, no començà a cobrar els seus serveis fins tres anys després d'haver començat. El 1599 acordaren augmentar-li la paga fins a quinze lliures anuals.²² Segons els albarans consignats dit Antoni Sot fou el mestre del puig de Santa Magdalena fins a l'any 1621.²³

¹⁹ Diaques.

²⁰ A la nota de rebut diu que ha rebudes 170 lliures i a la part dels comptes posa 175.

²¹ Cincogesma o Cinquagesma: festa que se celebra set setmanes després de Pasqua florida en memòria de la vinguda de l'Esperit Sant sobre els apòstols. Antigament també es deia la festa de Pentagosta.

²² Aguiló, Estanislau de K. a la seva descripció "Excursió a Inca y an Es Puig de Santa Magdalena" BSAL, any IV, tom III núm. 123 afegeix al peu de plana: "Als 18 de octubre de 1630 consta que era mestre d'aquesta escola el rvd. mossèn Joan Massanes, prevere, y els Jurats d'Inca, que li donaven cada any 40 lliures de salari, acordaren aquest dia "no pagarme d'aquí avant mes que 20, y si el dit Massanes no la volgués continuà per aquest preu, que 's cerch per substituirlo un altre Mestre que s'en content."

²³ Llibre de Determinacions del Consell d'Inca de 19 juliol 1597: "Com els Jurats de Ciutat encobefen l'escola de Randa per la gran utilitat que en treuen los fadrins apartats de poderse divertir en altres exercicis no onests, axit els jurats d'Inca encobefen l'escola del Puig, i la posaven baix l'amable protecció de Sta. Magdalena amb la fervor creixent que les farà determinar que 'obtesa llecencia y autoritat del Ilm. y Rdm. Sr. Bisbe, sia votada esser colta en nostra vila, axi com altres festes, com son los gloriosos Sant non y Sant nen... la festa de la apostolesa Sta. Magdalena patrona nostra la qual rentà los peus a Cristo Redemptor nostro de lagrimes'..." I afegeixen: "Els documents dels arxius d'Inca no arriben an aquell temps de la fundació, (abans del 1493), ni sisquera al temps de la restauració, (devers el 1535)." BSAL XIII.

1600, gener 1.

Jo Antoni Sot, mestre de scholes he rebut dels Magnífichs Jurats deu liures, dic 10 £ y són per le ajude²⁴ em fa la vila per servir de mestre en el Puig de Incha, com consta per Consell celebrat sots a 30 del mes de Juny 1596 en que me fan paga ab entrada y axide de la feta y dita és per le axide de 1597 y entrada de 1598 com los Jurats pesats que són lo honorable Sebestià Llubí y sos compeyons. És-me ajen pegat cossa ninguna y dita cantitat he rebude per pòlisa me an feta los Jurats dirige a Pere Bisquerre.

Per com jo aye fet alberà an libre, per so fas lo present.

Fet a 1 de janer 1600, dich mil cis cens.....X £§.

1600, gener 1.

Jo Antoni Sot, metre de scholes, he rebut dels Magnífichs Jurats deu liures, dich 10 £§ y són per le ajuda em fa la vila per legir en el Puig de Incha y dita cantitat és per la axide de 1598 y entrada de 1599 y asó he rebut per pòlisa me an feta lo dia present dirige a Pere Bisqerra.

Fet a 1 de gener 1600..... X £§.

1600, octubre 26.

Jo Antoni Sot, mestre de schole he rebut dels honorables Jurats cinch liures, dic 5 £§ y són a compliment de le ayuda me fa la Vniuersitat de le present Vila per legir an el Puig de Grammàtica. Dic són a compliment per la juredia pesade,²⁵ le qual cantitat he rebude per pòlisa dirige an el honor Michel Planes, clauari.

Fet a 26 de octbre. 1600.....5 £§.

1601, juny 3.

Jo Antoni Sot, mestre de schole he rebut dels honorables Jurats del any present deu liures, dich 10 £§ y asó per pòlisa de dits honorables Jurats y dite pague és a compliment per le entrada y axide del any present 1601, le qual cantitat es per le ajude em fa le V^t. De le Vile per legir an el Puig y dite pòlise és dirige an el honorable M^o. Planes, clauari.

Fet a 3 de juny any dit.....10 £§.

1614, maig 15.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Incha he rebut de le vila de Incha quaranta y sinch liures, dich 45 £§, ço és: de M^o Barthomeu Marquès, òlim clauari, 15 £§; de Jacme Xanxo, òlim clauari 15 £§ y de M^o Nadal Vallespir, clauari lo any present 15 £§ com conste per les pòlises per rahó de quinze liures me fa de ajude dita vila, com conste per sa determinatio de Consell çelebrada a 21 de desembre 1609.

Y és a compliment de fins al primer de janer del any 1613.

Fet als 15 de maig 1614.....45 £§.

²⁴ Ajuda: en aquest cas es tracta del compliment d'un contracte.

²⁵ Juredia: juraria. Consell de Jurats, situat a la sala inferior de la Universitat. Aquestes cinc lliures corresponen a l'augment que s'havia acordat pagar al mestre Sot i que encara tenia pendents de rebre.

1614, agost 14.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Incha tinch rebut quinze liures, dich 15 £§. a compliment fins al primer de janer del any 1614.

Fet als 14 de Agost 1614.....15 £§.

1615, juliol 5.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Inche, he rebut quinze liures, dich 15 £§ a compliment fins le mes propesade diade del any 1615.

Fet a 5 de juliol 1615.....XV £§.

1616, juliol 4.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Inche, he rebut quinze liures, dich 15 £§ a compliment fins le mes propesade diade del any 1616.

Fet als 4 de Juliol 1616.....XV £§.

1617, agost 29.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Inche, he rebut quinze liures, dich 15 £§ lo die present, a compliment fins lo primer de janer més propesat.

Fet als 29 Agost 1917.....XV £§.

1618, agost 22.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Incha he rebut quinze liures, dich 15 £§ y són a compliment fins lo primer de janer més propesat.

Fet als 22 de Agost 1618.....XV £§.

1620, agost 4.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Inche he rebut per dues pertides dels honorables Jurats del any present y pessat trente liures per dues anades, ço és, de los Jurats pesats rebí quinze liures y lo die present ab pòlisa altres quinze liures que és a compliment del que'm deuia dita vila, que són quinsa liures cade any. Y axí som complidement pegat.

Fet als 4 de Agost 1620.....30 £§.

1621, juny 20.

Jo Antoni Sot, mestre en lo Puig de Incha, he rebut quinze liuras, dich 15 £§ y són a compliment fins le més propesade diade qui és al primer de janer.

Fet a 20 de juny 1621.....15 £§.

L'any 1603, per Reial orde de 13 de juliol es féu una lleva de mil homes i cent artillers; era procurador reial i lloctinent de virrei Sr. Pere Vivot, qui comandà quatre vaixells per a l'expedició contra les terres del rei de Cuco a Àfrica.

Arnau Cotoner, executor de la Universitat de Mallorca, publicà una talla de 6.000 lliures, i havia de pagar la vila d'Inca la quantitat de 265 lliures i 19 sous.

1604, novembre 24.

Jo Gell Martorell, Síndich Jurat lo any present he rabut per taule y de contants de uos honorable Joahn Cantalops dossentas sexanta sinch lliuras y denou sous, dich 265 £ 19 § en les quals són compresas devuyt lliuras setze sous y deu dines per leuada y són dossentas sexanta sinch lliuras y denou sous per lo que ha tocat pagar a le uile de Incha per lo tall general²⁶ de sis milia lliuras corrent lo any present.

Fet a 24 de N° 1604.....CCLXV £ XVIII §.

Evidentment també es fan càrrec d'adquirir el forment necessari per a la vila. Del prohom Gregori Villalonga, forment mallorquí, i de Pere Morro, síndic de la Part Forana, qui dugué forment foraster.

1589, desembre 10.

Jo Gregori Villalonga e rebut del Seyer en Jaume Gali lauador²⁷ an 1588 dels dines de la villa de Incha vna liure nou sous y sis dines, dic 1 £ 9 § 6 d. y són a compliment de aquellas quatre centas y sexanta y set liures 16 sous y sis dines que dita villa me deuia per tant forment lliurí al Jurat y Consell, lo que reuí y ells reberan en dit any a .....²⁸e rebuda del dit Geli en dit las ....se trobauen no delegan compresa vna partida de diverses .... me perdonaren el Rt. M° Pera Company àlies Panxeta.

Fet a deu de desembre mill y sinch cent vuytanta nou. Dic 1589..... 1 £9 § 6 di.

1594, octubre 8.

Jo, Pere Morro, òlim síndich da la part forra tinch rebudas ab partides per taula y contans fins lo die present trescentas liuras y vuyt sous dal Senyer en Barthomeu Vicens, leuador dal forment forester da la Vila da Incha, so és per la darera tersa dich 300 £ 8 § las quals reb a bon compta da dit forment a 8 da octubre 1594.....300 £ 8 §.

Dich.....XXIII £§.²⁹

En aquest cas és Gabriel Galí, botiguer d'Inca, el qui subministra el forment a la vila.

1601, juny 22.

Fas testimoni jo Pere Fiol, not. com lo honorable Gabriel Gali, òlim botiguer de la present vila de Incha confesse hauer rebut dels honorables Jurats de la present vila de Incha cent sinquante set lliures y deu sous, dich 157 £ 10 § de aquesta manera, ço és: norante sinch lliures desset sous y quatre diners de comptants y les restants 61 £ 12 § 8 a compliment ha rebut per

²⁶ Tall: repartiment d'un impost entre els qui l'han de pagar.

²⁷ Llevador: antigament encarregat de portar els comptes o anotacions d'entrades i sortides.

²⁸ Punts suspensius: en blanc a l'original.

²⁹ Hem de fer constar que l'albarà el féu quasi un any després, i la quantitat rebuda no quadra amb allò indicat, ja que consten 15 lliures per una part més 8 per altra i 2 pel dit Bertran, que en total serien 25, i no 24 les lliures que havien cobrades.

pòlçe lo die present a ell feta y dita al honorable Jaume Cantallops, clauari de nostra vila. La qual quantitat és per lo preu de aquellas 50 quarteras forment les quals le present Vniuersitat de dit botiguer hauie de rebre a rao de 3 £ 3 § per quartera.

Fet als 22 de Juny de 1601.....CLVII £ X §.

Diferències d'opinió entre els jurats de la vila d'Inca i el prevere Mn. Joan Llompard, arriben a haver de dur un plet davant la Reial Audiència. La primera provisió de fons es féu el 16 desembre de 1599 i dos anys després se'n féu una altra. S'observa que hi ha un error amb el nom de l'acusat, Joan o Guillem Llompard.

1599, desembre 16.

Ha pagat lo honorable m^o Bernat Domenech, vn dels Jurats de la Vila de Incha, deset sous y dos, dic17 § 2 y són per la part de procés se aporta en la Real Audiència entre dits Jurats de vne part y m^o Joan Llompard, prevere de part altre, fins lo die present per la part de dits Jurats.

Fet a XVI de desembre 1599.....£ XVII § II.
Socies, notari.

1601, novembre 18.

Ha pagat m^o Barthomeu Marquès, altra dels Jurats de Incha 14 § 2 per les despeses se són fetas en la taxatió de despeses y prouisió del tot en la causa aportam per Guillem Llompard.

Fet a 18 de n° 1601..... 14 § 2.

Finalment és publicada la sentència contra Guillem Llompard, el qual ha de pagar les despeses del plet.

1605, setembre 6.

A 6 de 7bre. 1605 se publicà la sentència entra la Villa y Guillem Llompard y'l condemnan ab despeses. Fet un supra.

A Gabriel Llompard li tornen una quantitat que havia pagat de demés per la seva heretat.

1600, maig 5.

Jo Bernat Gibert, scriuent, fas testimoni com lo honorable Gabriel Llompard ha rebut dels honorables Jurats tres liuras tres sous y quatre, dich 3 £ 3 § 4 dines per lo que es stat vist hauer pagat més auant del que li cabia pagar per la sua heretat y de Llorens Simó són sogra. Y dita quantitat ha rebut per pòlça li han feta lo die present dirigida a Pera Bisquera, clauari.

Y dita quantitat la pegat més auant en lo clauariat del honorable Jaume Gali y Gabriel Puig, òlim clauaris. Fet ut supra..... 3 £ 3 § 4.

No posen cap altra indicació, però possiblement aquesta partida correspon a la realització de les creus del terme.

1605, agost 5.

Jo Juan Antony Bonet esculttor confés haur rabut de M^o Bartomeu Marquès Jurat lo present any de la Villa de Inque vint liuras, dic 20 £§ y són so as 10 £§ per lo valor della preda per las craus me tenan da donar posada en cassa y las alltras 10 £§ per mon comta conforma albarà tanim entra nosaltras de consert per fer ditas craus.

Fet a 6 de agost 1605. Dic..... 20 £§.

1605, agost 25.

Jo Gaspar Janer, ascultor, e rabut 2 £§ per un scaló e fet par la Vniversitat da la Vila D'Inqa. Dich los e rabut da Mosen Bartomeu Marqas, V dals Jurats da dita Vila.

A fet a 25 d'agost any 1605.....2 £§.

Administracions varies. Despeses i cobraments.

1600, maig 19.

Dich jo Miquel Trobat, notari e scriuà Rey al de la Vila de Incha hauer rebut dels honorables Jurats ab pollissa an el clauari³⁰ dirigida sots a19 de maig de 1600 onze liuras dich 11 £§.

E fac per ve(ritat) aquelas onze liuras me paga dita Vila per mon dret de Scriuà de la Sala de dita Vila y dita paga és a compliment inclusiu fins las festas de Pentecostes vuy venidores. Fet ut supra. ....11 £§.

1600, juny 4.

Jo Jaume Gual hòlim Síndich clauari da la part forane he rabut da uos saier en Falip Garau, clauari de dita Villa de Incha per tres compertiments³¹ se són fets en dita case dal Sindicat dosentas corante liuras, dich CCXXXX £§.

Fet a IIII de Juny any 1600..... CCXXXX £§.

1606, gener 13.

Jo Michel Mas, Not. he rebut del honorable Jaume Cantelops, altre dals Jurats de la Vila de Incha dues liures, dich II £§ las quals per lo salari de vna carta de gratia de quaranta liures cens los firmà la Señora Eleonor Font a 22 de febrer 1600, lo qual acte li donat en se pública forma.

Fet a 13 de Janer 1606..... II £§.

Més he rebut per las despesas quatre sous y deu dines.

Fet ut supra.....£ 4 § 10.

30 Clavari: persona que té al seu càrrec les claus d'un lloc de confiança, especialment d'una corporació. Per extensió, el qui du els comptes de dita corporació.

31 Compartiments: repartiment del comú per saber el que ha de pagar cadascú.

1606, gener 25.

a 25 de Janer 1606 ha pagat lo honorable Jaume Cantallops, un dels Jurats de la Vila de Incha quatorse lliures tretza sous y vuyt per lo salari del dret prasidal ab lo qual se ha donat facultat y .... a la dita vila de encarragar-se tant cens fins a la propietat de mil lliuras.....XIII £ XIII § VIII.

Julià, notari.

1606, maig 19.

A 19 de maig 1606 depossà lo Sr. Raffel Baró, not. per los honorables Jurats de Incha y de dinés de aquells deu sous y són per una terça de sa carga de una provisió feta a relació del noble señor don Ramon da Varí entre dits Jurats de una part y Gabriell Lompard de altre y són las dos parts a rahó de 10 §

Raffell Baró, not.

Més ha pagat dit Sr. Baró per dits Jurats vint y un sous y sis dinés per lo procés fins es dita provisió.

Fet ut supra..... 1 £ 1 § 6.

1606, desembre 22.

Jo de baix escrit e rabut del Senyer Antoni Puig, arandador de la Cortera, denou liuras, dich 19 £§ y són per la primera tersa de la renda feu de dita Cortera.

Fet a 22 de desembra 1606.....XVIII £.

Guillem Carrió loch havent da a M^o Toni Sastra, Clauari.

Lo sobredit depòsip de denou lliures fet per dit Carrió s'és tremudat an lo libre dels depòsits de las clauaries con an aquel és de veura.

1606, juny 6.

Supplicatio ob per honoris Joannem Mestre juratum ac syndich Vniuersitatis de Inca die 6 juny 1606.

Ad mod. Ills. Do. etc.

Mitgentsant determinació de consell celebrat en la vila y Vniuersitat de Incha a 4 del present de Juny és estat conclús y determinat que per effecte de pagar certa quantitat que dita Vniuersitat deu per rahó de cert forment se encarregan fins a la propietat de sete centas liures a rahó vuyt per cent, com de ditas cosas més largament appar en dita determinatio de la qual se fa fe de ella y ab ella concedit poder a Joan Mestre, vn dels Jurats per effectuar dit encarregament.

Per tant dit Joan Mestre, ab lo millor modo que pot, demana y supplica ha V.I.S. seruit decretat y autoritzar dita determinatio de concell, conedint-li facultad y licentia mitgentsant sa real autoritat y decret pera poder fer dit carregament allí hont trobarà etc. huiusomni meliori modo etc. quare etc.

Altissimus, etc. signat: Tries.

1618, juliol 7.

Jo Jaume Gual, òlim Síndich Clauari, tinch rebut de M^o Francesc Pons, òlim clauary de la Ville de Incha, docentas vuytante lliures, dich 280 £§ y són per tres compartiments y mig se an fet en mon temps y aquest tinch rabuts ab diuerses pertides.

Fet a 7 de Juliol 1618.....280 £§.

Despeses de material per a l'administració:

1606, gener 22.

Jo Joan Vinyals, libreter, he rebut de M^o Bartomeu Marquès, un dels Jurats de la Vila de Incha quatre liures onse sous i sis, dic 4 £ 11 § 6 i són per un libre i un quern i tinta i paper ha pres de la nostra botiga, que tot fa la dita suma.

Fet a 22 de Jener 1606..... 4 £ 11 § 6.

Nota de corredor encarregat de comprar arròs i sendal per compte dels jurats d'Inca.

1609, febrer 12.

Jo Joan Thomàs, Mitja, he rebut de M^o Barthomeu Marquès, clauari lo present any de la present vila de Incha sinch liures y deu sous, dich 5£ 10 § y són per coradorias he fetas de aros y sendal³² fiu comprar an els Jurats de l'any 1607, la qual cantitat a pagade per mi dit clauari a set Janer.

Fet a 12 de febrer 1609.....V £ X §.

Feta gràcia del demés a dits Jurats.

S'acorda fer una estimació dels béns dels vilatans i es facultà per a aquesta feina el notari Julià.

1609, agost 25.

A 25 agost 1605 ha pagat M^o Berthomeu Marquès, vn dels Jurats de la Vila de Incha trenta y sinch lliures per lo salari del discret³³ al lo qual se ha donat letra de stimar los bens y hauers dels particulars de dita Vila.....35 £§

Fet ut supra.

Barthomeu Julià, notari.

El notari Francesc Fiol fou l'encarregat de cancel·lar diversos censals que distintes persones i entitats tenien pendents, tant a la Universitat com a altres particulars. Per aquest treball percep la quantitat de 14 lliures.

1612, juliol 4.

Jo Francesc Fiol, notari, tinch rebut per pòlica dels honorables Jurtats quatorze lliures, dich 14 £§ per salari de actes, co és: per quitació de 40 £§ cens fa lo Sr. Canonge Albertí a dita Vniuersitat 4 £§; més per quitació de 24 £§ cens fa M^o Gillem Riera a dita Vniuersitat 3 £§; per quitació de 8 £§ cens fa Agnès Martorella a dita Vniuersitat 1 £10 § y per quitació de 8 £§ fan

32 Sendal: teixit de fil o seda molt transparent. També s'utilitzava com a senyera.

33 Es refereix al notari que signa a baix del document.

los curedors de la heretat de Sebastià Terrasse 1 £10 §; per debitori scancellat feren an el Sr. Rector de Incha a 8 de mars 1608 12 §; per altre debitori a dit Sr. Rector qa 31 de maig 1607 16 §; per debitori feren a M^o Matheu Custurer 2 £ 4 § y per altre debitori feren a dit Sr. Rector a 20 de febrer 1610 12 §. Que tot fan summa de ditas 14 £ 4 § los quals actes, ço és les quitacions he donades an els honorables Jurats en se púbblca forma.

Fet a 4 de Juliol 1612..... 14 £§.³⁴

També, entre altres obligacions, els jurats de la vila tenien un almoïner que tenia cura del repartiment de les almoïnes a determinades persones.

1600, abril 1.

Yo Pere Avellà de la vila e rabut del Magnífichs Jurats vint sous, dich una lliura y és per la eguda³⁵ ma fa la vila de Incha y dita cantitat e rabude ab pòlisa lo dia present me an feta dirigida a Pera Bisquera clauari. Y los dias pasats na rebí quatra liuras ab dos pòlissas dirigides a dit Bisquera, que tot an una suma són sinch liuras.

Fet al primer de abril 1600..... V £§.

1600, abril 22.

Fas testimoni jo Pere Fiol, notari, com Joan Pol, mestre de la vila confessa hauer rebut dels honorables Jurats per pòlça dirigida a Pere Bischerra, Clauari, quatre lliures, dich 4 £§ y són per la ajuda³⁶ del present any y si per ventura del present any se trobaue altre albarà de tres lliures volen no tingue valor algú com aquelles ab lo present albarà sien incluses.

Fet als 22 de Abril de 1600.....III £§.

1600, maig 5.

Jo Antoni Rubert fas fe com mestra Jordi Farrer a rebut dels honorables iurats cinquanta sous, dich 2 £ 10 § y són a compliment de sinc liures i miga li fa de ajuda la vila y dita cantitat a rebut per pòlisa li an feta lo dia present dirigida a Pere Bisquerra, clauari.

Fet a 5 de maig 1600.....2 £ 10 §.

1603, novembre 28.

Jo Michel de Pujols he rebut dels Magnífichs Jurats de le Vila de Incha, o més ver del honortable Pera Bisquera, almoïner lo any present de le vila de Incha, per pòlisa dels dits Magnífichs Jurats tres barcelles forment les quals ma fan dita almoïna tots anys a la festa de St. Pera y St. Faliu y són a compliment ynclusive fins la festa de St. Pera y St. Faliu del present any y deval escrit.

Fet a 28 de noembre any mil sicents y tres.

34 Aquí al rebut i al compte no fa menció dels 4 sous restants, tot i que la suma està ben feta.

35 Ajuda.

36 Ajuda: contribució o subsidi que donaven al rei per atendre les seves necessitats particulars, i més endavant es convertí en un impost regular.

1611, novembre 10.

Jo Michel de Pujals, procurador del S^{or}. mon pare, he rebut dels Magnífichs Jurats de la Villa de Incha, o més ver del honorable Miquel Truyol, almoynar lo present any de dita vila per pòlisa dels dits Magnífichs Jurats tres barcellas forment las quals nos fa dita almoyna tots anys a la festa de St. Pera y St. Pheliu y són a compliment fins la festa de St. Pera y St. Pheliu del present any y deval escrit.

Fet a 10 de 9bre. Any mil siscents y onsa. Dich 1611.

1613, agost 14.

Jo Michel De Pujals he rebut dels Magnífichs Jurats della villa de Inca, o més ver del honorable M^o Andreu Gali, almoynar lo present any de dita villa de Inca per pòlisa del dits Magnífichs Jurats tres barcellas forment les quals nos fa dita almoyna tot anys a la festa de St. Pere y St. Pheliu y són a compliment fins la festa de St. Pera y St. Pheliu més prop pessade del any mil siscents y tressa.

Fet a 14 de Agost any dite 1613.....III b.

1615, maig 27.

Jo Michel de Pujals he rebut dels Magnífichs Jurats della Villa de Incha, o més ver del honorable M^o Xphol³⁷ Pons, almoynar lo present any de dita villa, per pòlisa dels dits Magnífichs Srs. Jurats tres barcellas forment les quals nos fa dita almoyna tots anys a la festa de St. Pera y St. Pheliu y són a compliment fins la festa de St. Pera y St. Pheliu més prop pessade del any mil siscents y catorsa.

Fet a 27 de maig 1615.....III bs.

1619, maig 4.

Jo Juanot de Puyals he rebut dels Mags. Jurats de la Villa de Incha, o més ver de M^o Toni Bisquerra, òlim almoynar de dita Villa per pòlisa dels dits Srs. Mags. Jurats nou bercellas de blat, dich 1 qr. 3 br. Y són per tres pensions de tres Barcellas forment fan ditas tots anys a la festa de St. Pera y St. Feliu a la Heretat del Mag. Jaume de Pujals, mon para q^o.

Y ditas pages són a compliment per lo any 1615, 1616 y 1617.

Fet a 4 de Maig 1619.

Y asó reb lloch hauent dels Sr. Juan Agustí Alemany, Notari, Curador de dita Heretat.....1 qr. 3 br.

1619, agost 25.

Jo Joanot de Pujals, lloch hauent, he rebut dels Mag. Jurats de la Villa de Incha, o més ver de M^o Miquel Truyols, òlim almoynar de dita Villa per pòlisa dels dits Sr. Jurats vna quartera de blat, dic 1 qr. Y és per dos pensions de 3 br. forment fan ditas almoynes tots anys a la festa de St. Pera y St. Feliu ha la Heretat del Magh. Jaume de Pujals, q^o, mon pare. Y ditas pagues són a compliment per lo any 1618 y 1619.

Fet a 25 de Agost 1619.....1 qr.

---

³⁷ Cristòfol.

1620³⁸

Jo Joanot de Pujals, lloch hauent com a procurador de M^o Joan Agustí Alemany, Notari, Curedor depositari de la Heretat de Jaume de Pujals, q^o, mon pare, he rebut dels Magfs. Jurats de la Vila de Incha, o més ver de M^o Antoni Bisquerra, òlim procurador y almoynier de dites almoynes, tres Barcelles forment las quals fant dites almoines tots anys a la feste de St. Pera y St. Pheliu a la heretat del dit mon mare q^o. Y dita pague és a compliment fins la feste més propesade del any 1620.

Y dita mia procure conste en poder de M^o Bernat Morera, Notari, sots 27 febrer any 1619.....3 br.

Nota de les despeses fetes per la visita del procurador fiscal de la Cort Ecclesiàstica.

1616, juny 13.

Yo Jaume Guerau, Procurador Fiscal de la Cort Ecclesiàstica, he rebut dels magnífichs Jurats de la Uila de Incha sinch liures y són per les dietes an cabut pagar a dits Srs. Jurats per la uisita he fet a Mons. Rvdm.

Fet a 13 de juny 1616.....V £§.

Nota d'haver cobrat de Nadal Vallespir la part que li correspongué a la prorrata de la lleva.

1618, setembre 1.

Jo debaix scrit Thomàs Seguí he rebut del Sr. Nadal Valespir trenta £§ ab tres partides, ço és a 12 maig proppessat nou £ 10 § y a 7 agost també proppesat vuit £ 10 § y dotze lliures lo die present i car per ma de Michel Valespir deu £§ y dos £§ per ma del matex³⁹ y són les ma pague ditas trenta £§ per compte del Sr. Johan Mir ab compte y proratta per cens fa la vila de Incha.

Fet al primer de settbre. 1618.....XXX £§.
(signat) Thomàs Saguí.

Es mana pagar l'algutzil reial i el seu escrivà, a compte de les despeses ocasionades per perseguir els bandejats.

1634, gener 10.

Al fael de Sa Magestad lo Balle real de la Vila de Inca.
El Rey y per Sa Magd. lo Lloctinent y Capità General.

Balle de la Vila de Inca: Instant lo procurador fiscal de la Regia cort vos diem y manam en pena de 200 £§ francas que encontinent de bens de aqueixa Vniuersitat fassau pagar a Antoni Salom, Algutzir Real y Antoni Ginard, un dels scriuans de la Cúria Criminal 50 £§, diem sinquanta lliures, a bon compte dels gastos se fan aquí en persecutio dels bendejats qui contínuament ab llurs dilictes stgant perturbant y inquietant la pau y quietut de dita vila y pobladors della.

³⁸ No s'indica mes ni dia, però amb les dades ja recollides podem pensar que seria pel mes d'agost, com les partides anteriors.

³⁹ Aquí es repeteixen quantitats per aclarir de mans de qui rebé les 30 lliures; reitera que les darreres 12 li foren pagades per Miquel Vallespir i no per Nadal Vallespir.

Y pagada dita quantitat se reseruaran la present per sa indemnitat y cautela. Manant als oïdors de comptes qui vuy són en dita vila o per temps seran, en pena de 200 £§ francas que en la redditió de comptes admeten als Jurats y clauari les dites 50 £§ sens rèplica alguna e per res no fareu lo contrari.

Dat en Mallorca a 10 de Janer 1634.

(signat) Vt. Ximeno.

1635, gener 13.

Nosaltres debaix escrits havem dels Srs. Jurats de la present vila de Inca per mans del Sr. Jurat Sebastià Caymari sinquanta lliures, diem 50 £§ y són les nes paguen en virtut de Manament del Magnífich Jutge de Cort, lo Sr. Saluador Ximeno del Real Consell del dia de 10 del corrent per les causes y rasahons en aquell contingudes, lo qual los hauem entregat.

Fet a 13 de janer 1635.....50 £§.

(signat) Antoni Ginard

(signat) Antoni Salom Algotsir Real.

Aquest any s'incrementen les despeses dels representants de la justícia per ser més els seus ministres destinats temporalment a la vila d'Inca.

1635, febrer 15.

El Rey y per Sa Magd. lo Llochtinent y Capità General.

Balle de la Vila de Inca:

Instant lo Procurador Fiscal de la Regia Cort, vos diem y manam en pena de 200 £§ francas que continen al rebre d'esta fassau pagar de bens de aquesta Vniuersitat a Antoni Ginard, vn dels scriuans de la Regia cort Criminal, 107 £ 11 § són digudes de resta de major summa per los dies han ocupats dit Ginard, scriuà, ab lo Algutzir Antoni Salom ab compania de Comissaris reals y altres ministres de Justícia y gastos fets en dit temps en persecutio dels bendejats y persónes facinoroses que ab sos contínus y graues delictes tenen inquieta y perturbada aqueixa Vila y los habitants della, com ja deuan de Nos y del Real Consell se haja vist y agut rahó de lo que dits Ministres han rebut y gastat y lo temps que per nostre orde han ocupat en aqueixa Vila per dit efecte. De la qual quantitat y de altres que per dita rahó hauran pagades sels donerà cessió y euicció contre bens dels delinqüents si se trobaran.

E per res no fareu lo contrari.

Dats en Mallorca a XV de febrer del any MDCXXXV.

(signat) Antoni de Cardona. Vist: Don Hiacintus Valonga Rg. Vist: Ximeno. Vist: Pueyo, Fiscal.

Les almoines també eren comprovades i moltes vegades eren més oneroses les comprovacions que les pròpies almoines.

1635, gener 17.

Jo Nicolau Alemany scriuent he rebut dels honorables Jurats de la vila de Inca coranta tres lliures y catorse sous, dich 43 £ 14 § y són per las dietas y salaris y escriptures et àlies de ser stat en la vila de Inca a pendre comptes de las almoynes de dita vila per temps de vuyt dies que lo Molt Illtre. Sr. Dr. Sebastià Neuarro, Visitador General y Provisor de Causes Pias ha estat en dita vila ab los ministres, co és: fiscal y secretari y Nuntio.

Y perquè de açò conste fas lo present vuy als 17 de janer 1635: 43 £ 14 §. Co és 40 £§ per las dietes de tots y lo demés per escriptures després de la Sentència y per ser stat lo Nuntio en Inca per intimarlos su Mto. 1 £ 10 §.

Fet ut supra.

Per deutes d'Antoni Planas, Semetella, li embarguen tres ases, la qual cosa origina tota una sèrie de empenyoraments, quitacions i despeses.

1635, març 2.

Ha pagat Antoni Planes, Semetella, de Inca, trenta lliures, dich 30 £§. Les paga per lo preu de tres burros que a Instància mia li són estats venuts y a ell matex lliurats per dita quantitat, les quals són per la Vniuersitat y Vila de Inca conforme Mto. de su Sria. Illma. y Real Consell, les quals se són venuts per la Regia Cort Criminal vuy a 2 mars 1635 y de dite4s 30 £§ se tenen de deduyr los gastos.....30 £§.

(signat) Antoni Ginard, vn dels escriuans de la Regia Cort Criminal.

1635, març 2.

A 2 de Mars 1635 tres burros de Antoni Planes, Samatelles, de Inca per deutes de la dita Vila, Instructor Antoni Ginard vn dels scriuans de la Regia Cort Criminal, lliurats a dit Samatelles per trenta lliures.....30 £§.

Net: 26 £ 18 § 2 di. Gastos: 3 £ 1 § 10.

Soliuelles, Notari Scriuà Major de la Cort Criminal.

1635, març 3.

Jo susdit Antoni Ginard he rebut dels susdits SS. Jurants les susdites cent y set lliures 11 § ab net de penores, co és 30 £§ de mans de Antoni Planes, Semetella y vuytanta vuyt lliures y sis sous de nets de partida. Y dita partida de dit Semetella és de la venda de uns burros la qual partida hauia de entrar en poder del Sr. Antoni Soliuelles, notari y escriuà Major del Criminal y deu de sua le rebuda, de les quals, lleuades les despeses que són deu lliures quinse sous ha restat en mon poder les dites 107 £ 11 §.

Fet a 3 mars 1635.....107 £ 11 §.

1635, març 3.

A 3 de Mars 1635 dos muls de Antoni Seguí de Inca per deutes de la dita Vila. Instructor Antoni Ginard vn dels scriuans de la Regia Cort Criminal, lliurats a dit Seguí per cent lliures.....100 £§.

Net: 92 £ 6 § 10 di. Gastos: 7 £ 13 § 2 di.

Soliuelles, Notari Scriuà Major de la Cort Criminal.

1635, març 3.

A 3 de Mars 1635 he rebut yo Antoni Soliuellas, notari, scriuà major de la Regia Cort Criminal, de Antoni Seguí, carreter de la vila de Inca, 88 £ 6 §, dich vuytanta vuyt lliures y sis sous y són a bon compte de 100 £§ per preu de les quals se li han lliurat dos muls que per deutes de dita vila, a Instància de Antoni Ginard vn dels scriuans de la Regia Cort Criminal, se li hauien panyorat a dit Seguí, de modo que resta dit Seguí deuent 11 £ 14 § per dit compliment.

Fet ut supra.....88 £ 6 §.

1635, març 7.

Jo Guilem Gartian, Facip, fas tastimoni qom mestra Rafel Serra, goraler da la Siut(at) a rabut da Toni Planas, Samatela, traginer da Inche, nou sous i quatra dines, dich nou sous i quatra dines i són par tras asas li an panyorats par la vila de Inche. Instància de la Quria Qriminal i són dits nou sous i quatra dines so és: sis sous par los oficials par lo salari i tras sous i quatra dines par lo goraler, qa tot junt són los damunt dits nou sous i quatra dines.

Fet a 7 de marts 1635.

Relació de les obres pies del Rnd. Mn. Francesc Serra, prevere, i les despeses ocasionades per les seves exèquies i enterrament.

1643, juliol 5.

Jo Antoni Verger, prevere y bossier lo any corrent del Rvnt. Comú de le vile de Incha, he rebut dels Magfchs. Jurats de dite Vile lo corrent Any, ço és lo Sr. Joan Messanes, lo Señor Joan Prats y lo Sr. Joan Paralló onse lliures, dich 11 £§ y són a bon compte de les obres pies se dexà en són últim testament lo Rvnt. M^o Ffrancesch Serre, prevere.

Fet als 5 juliol 1643.....11 £§.

1643, setembre 23.

Més Jo dit Verger, prevere, en dit nom he rebut dels sobredits jurats y lo Señor Christophol Pons, Jurat Major, quinse lliures, dich 15 £§ y són a bon compte per le raó sobre dita.

Fet als 23 7bre. 1643.....15 £§.

1644, maig 14.

Jo, Vicens Stepoll, prevere, y Col·legiall de Ntra. Srª da Lluch he rebut de los Ss. Magnífichs Jurats de la Vila de Incha, ço és lo Señor Christophol Pons, Jurat Major y lo Señor Joan Planes y los demás, sinquanta y vn sou, dich 2 £ 11 § y són per la parroquial y pa y vi per lo Señor Ffrancesc Serra, prevere q^o, lo qual morí asent jo vicari de la parroquial de Incha quant dit Señor se va morí.

Fet als 14 de maitg de 1644.....2 £ 11 §

1644, maig 14.

Jo Antoni Moyà, prevere y binificiat en la yglesia parrochial de Incha tinc rabut dels señors Magnífichs Jurats del any corent, assó és: del Sr. Christophol Pons, Jurat Major, del Sr. Joan Masanet y del Sr. Joan Prats vint sous, dich 1 £ y és per reuestir lo cadàver del Revt. Francesc Serra, prevere y binificiat en dita isglesia essent jo, dit Moyà, sacristà en lo any 1638.

Y dits 20 sous són per lo salari toca an el sacristà per reuestir los capellans quis moren.

Fet als 14 de maig 1644..... 1 £§

Fins aquí aquestes no són més que unes notes dels projectes duits a terme a la vila d'Inca i naturalment no hi són tots. Veim, com ja hem dit, que la Universitat tenia cura dels assumptes tant civils com religiosos. Així mateix, hem de pensar que darrere cada una de les partides hi ha tota una història personal plena d'interrogants: on va estudiar el mestre d'escola? El qui manxava a l'orgue, de què vivia? La major part varen cobrar els seus treballs amb molt de endarreriment, com es podien arreglar? Quan es varen acabar les creus de terme? Aquests temes i molts d'altres ens suggereixen aquests apunts per ventura seria interessant, o almanco curiós, estudiar-los amb profunditat per poder fer-los entrar a formar part de la història gran o petita dels habitants d'aquesta ciutat.